

Kapitalizem, njegove dobre in slabe strani.

I. Sodobno gospodarstvo je menjalno. Ljudje ne proizvajajo zase marveč za trg. Tam kupujejo tudi večino svojih potrebščin.

Kapitalizem je posebna oblika menjalnega gospodarstva. Ime prihaja od kapital, ki pomeni v denarju izražena pridobitna sredstva. Če hočem vedeti, ali je neko podjetje rentabilno, moram vedeti koliko kapitala je v njem naloženega. To se pravi, da moram zemljišče, poslopja stroje, sirovine itd najprej pretvoriti v denar, potem šele jih lahko primerjam z izkupičkom ~~in xpraxx~~ ter tako ugotovim dobiček absolutno in relativno v %.

V kapitalističnem gospodarstvu je to tem bolj važno, ker imajo tu posamezna podjetja, posamezna pridobitna gospodarstva samostojen pridobiten namen. To se pravi kapital mora tu donášati čim več dobička ne glede na gmotni položaj lastnika /delničarja/. Tu mora kapital sam pridobivati. Najbolj očitno se to vidi pri anónimnih delniških družbah. Tu se najbolj občuti gospodarstvo kapitala nad človekom.

Gospodarsko pomeni torej kapitalizem tak sistem, kjer prevladujejo samostojna pridobitna podjetja.

II. Pozitivne strani gospodarskega kapitalizma so zlasti:

~~xxx~~ Za količakaj točen pregled bi morali naštetih kar po vrsti vse važnejše panoge moderne industrije: železne, sploh

kovinske, premogovne, tekstilne, kemične, električne itd, vsa transportna posojetja in naprave, železnice, kanale, parnike itd Povsod tu bi bilo treba pokazati razvoj teh panog v kapitalistični dobi. - Tu hočem omeniti samo nekaj značilnih dejstev.

Koliko različnega blaga se danes postavlja na trg za minimalno ceno! Kako se danes vse vprek oblačimo, kako stanujemo, koliko najrazličnejših potrebščin, ki so bile še nedavno tega - kolikor so jih sploh poznali - še luksuz uporabljamo danes vsi. *(Dobro je; Faraoni Rusije 2000)*

Kapitalizem in tehnika. Brez tehnike ne bi bilo kapitalizma - pa tudi obratno, sama tehnika bi moderne industrije brez kapitala ne mogla ustvariti. /To bi bilo možno samo s suženjstvom. Faraoni. Prisilno delo v Rusiji/

Kako se je kapital namnožil? Zgledi. Železnice 1928 v Evropi 390.000 km na svetu pa 1 1/4 milj. km. Po 2 milj. km da to 800 milijard Din. *(za Evropo) (Zvezna republika 2 1/2 milijarda Din)* Vse v toku zadnjih sto let/
Avtomobili: l 1928 4 1/2 milj. po 50.000 din da to 220 milijard ki se vsakih 5 do 8 let uničijo in obnovijo. Poleg tega uporabnostni in vzdrževalni troški!

V Nemčiji so 1924 -28 investirali ca 360 milijard Din.

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

Prej se kapital v tisoč letih ni toliko namnožil kot sedaj v sto letih.

Rusija 1800: 38 milijonov / 1850: 61 milijon / 1910: 136 milijonov

Tudi prebivalstvo se je v kapitalistični dobi silno namnožilo

Nemčija 1829 29 milijonov / 1920 58 milijonov (50 milijonov) / 1930 69 milijonov / 1920 41 milijonov; Evropa 1800: 187 milijonov / 1850: 293 milijonov / 1870: 442 milijonov

III. Slabe socialne posledice kapitalizma:

a/ Razdelitev ljudi v dve skupini: v maloštevilne lastnike produkcijskih sredstev oziroma kapitala, ki vodijo vse gospodarstvo in pa v množico zgolj delavcev, ki nimajo drugega kot svojo delovno moč in so brez vpliva na tok in razvoj gospodarstva. Ti dve skupini sta ~~z~~ zvezani samo potom trga v zgolj menjalnogospodarskih, ~~odnosih~~ poslovnih odnosih. Delavec je tu samo stroj vreden toliko kolikor nosi profita. (to je razlika med delavcem in kapitalistom)

b/ Ta sistem omogoča kapitalistom najvelikopoteznejše in najbrezobzirnejše izkoriščanje delavstva in konzumentov ~~rad!~~

1/ ~~radi~~ prevelike svobode v razpolaganju s tvornimi najetimi produkcijskimi sredstvi in delovnimi močmi

2/ ~~radi~~ neomejenega kupičenja dohodkov od kapitala v rokah zasebnih lastnikov,

3/ ~~radi~~ neurejenosti produkcije in konzuma, ter s tem zvezanega brezobzirnega izrabljanja konjunktura na ~~delovnem~~ blagovnem in delovnem trgu,

4/ prevelikega političnega vpliva kapitalistični krogov.

✓ [Kdri nate dohelle
konzuma + ...
kapitalist]

Odtod sledijo tudi že reforme ki so potrebne.

IV, Sorodnost med kapitalizmom in kolektivizmom. Problemi ostanejo v kolektivizmu isti.